

fedes saaledes ved at eftersee Jordebøgerne, at der om den Ene navnlig var anført, at ifølge en af ham udfærdiget og thinglæst Declaration af 1829, var han kun at ansee som Eier af Gaardens Bygninger, altsaa en saakaldet Superficiarbonden, men der træffer sig nu det besynderlige Tilfælde, at der imellem Statskassen og nogle andre Fæstere paa Frederiksbøge Gods, i omtrent samme Aar eller dog i Aarene nogle og tyve, vserferede en Proces, hvorved 4 Fæstere paastode sig anerkjendte som Danst Lovs gamle Selveiebønder, altsaa som noget ganske Andet end blotte Eiere af Bygningerne, men der blev under denne Sag fra Statskassens Side fremsat den Paastand, at de ikke skulde anerkjendes for Andet end for Eiere kun af Bygningerne. Imidlertid bleve de ved Høiesterets Dom anerkjendte for at være af Lovens gamle Selveiebønder, og nu synes det mig dog, at det har noget Eget ved sig, at man uden Undersøgelse vil støtte sig paa en Erklæring, som en enkelt Fæster, der ikke deeltog i denne Proces, har afgivet i 1829, ja, vissefelig kan man sige, denne Erklæring er formel gyldig, den er thinglæst, og der kan ikke ansøres nogen Indvending imod den fra den egentlig retlige Side; alt dette vil jeg lade gaae, men det stemmer ikke med den Humanitet, som man maa kunne udvise fra Statens Side som Godsseier, at man uden videre Undersøgelse vil støtte sig paa en Erklæring, der er afgiven under de før nævnte Forhold fra en Fæster, og hvori han ikke anerkjendes for at have andre Rettigheder end kun dem, som Staten frivilligt vilde indrømme andre Fæstere, men som af Domstolene bleve anseete at være mindre, end Staten burde indrømme, og det synes mig dog ikke, at Erklæringen tør anses for saa afgørende, at den affærrer videre Undersøgelse, saameget mere som jeg har seet Tilfælde paa andre Godser, som nu ikke længere tilhøre Staten, hvor en Fæster paa den Tid, da Godserne vare under det forhenværende kongelige Rentekammers Bestyrelse, ogsaa saaledes havde afgivet en Erklæring om det Retsforhold, hvori han skulde staae til Godsbestodderen, og efter hvilken Erklæring det Retsforhold, han skulde staae i, var noget meget mindre Betydeligt end det, han senere ved Domstolene blev anerkjendt for at staae i.

Jeg troer derfor, at det er vel begrundet, at den første Deel af det Hovedforslag, jeg har stillet til § 1, ikke blot indbefatter dem, som virkelig ere anerkjendte at have særlige Rettigheder, men ogsaa tillige indeholder, at det skulde være Commissionen overdraget at afgive Etjøn, om der er Anledning til at anerkjende saadanne enkelte Fæstere paa de forskjellige Godser for at være i et andet Retsforhold til Staten som Godsseier end det, som Staten tidligere har villet indrømme dem, og navnlig troer jeg, at det vil have Anvendelse med Hensyn til de ikke ganske saa Tilfælde, hvor den Paagjældende eier Bygningerne og Staten anseer sig for at være fuldkommen Eier af Jorden. Dette er jo et temmelig compliceret Forhold, og jeg troer ikke, at det vilde være rigtigt, og jeg troer heller ikke, at det vilde være et Udtryk af den Humanitet, som man med Billighed kan kræve, at Staten som privat Mand skal vise i et saadant Forhold, at man uden videre, naar Vedkommende ikke vilde gaae ind paa at overtage Jorden til Eie, da sælger Jorden bort fra Huset, det vil sige, man maa vel overlade ham Jorden saalænge, hans Fæste varer, men for det Tilfælde, at hans Fæste ophører, da kan Jorden ved Lovens Anvendelse gaae bort fra Huset. Jeg troer ikke, at det er den rette Maade at opfatte disse Forhold paa, hvor en Fæster eier Huset og Godsseieren Jorden, da at ansee disse to Dele, hvoraf den samlede Eiendom bestaaer, som to selvstændige Dele, saa at den ene Deel kan adskilles fra den anden. Jeg troer, der er et Samele i det Hele, som maa respecteres, og jeg troer, at de Paagjældende ikke uden gjensidigt Samtykke kunne udløse sig af dette Forhold, og at den ene Part ikke eenfæidigen kan opløse Forholdet. Jeg troer saaledes ikke, at det er Ret, at den ene, her den mægtigere Part, stiller sig frem og tager en uforanderlig Bestemmelse, som den anden ikke vil gaae ind paa, og jeg troer derfor, at denne Deel af Hovedforslaget er meget vel begrundet. — Imidlertid er det naturligtvis en ligegyldig Sag, om det antages i den Form, hvori det nu er stillet, naar der kun i selve Loven bliver taget det fornødne Hensyn til disse Forhold, og det kunde maaskee ogsaa skee paa en anden Maade